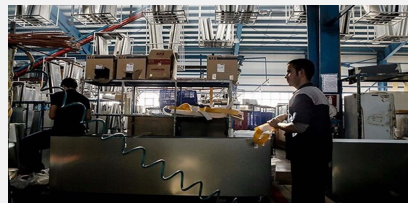

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران شامخ خرداد را 99 را 48.41 واحد اعلام کرد

عقب‌گرد شامخ کل اقتصاد زیر بار افزایش قیمت مواد اولیه

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، نهمین دوره شامخ کل اقتصاد را با هشدار نسبت به اثرگذاری تداوم افزایش قیمت خرید مواد اولیه بر تولید منتشر کرد. طبق اعلام این مرکز شامخ کل اقتصاد در خرداد امسال به 48.41 واحد رسیده که نسبت به ماه قبل 1.76 واحد معادل 3.5 درصد افت کرده است. رشد قیمت خرید مواد اولیه لوازم موردنیاز تولید برای سومین ماه متوالی یکی از عوامل افت شامخ بوده است.

نهمین دوره شامخ کل اقتصاد و بیست و یکمین دوره شامخ بخش صنعت از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر شد. در این گزارش، شامخ کل اقتصاد در خرداد امسال 48.41 واحد و شامخ بخش صنعت 50.8 واحد محاسبه شده است.

شامخ کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد ایران در خردادماه، رقم 48.41 به دست آمده است که نسبت به اردیبهشت ماه (50.17) کمتر شده است. این روند نشان می‌دهد که افزایش شاخص در اردیبهشت ماه به دلیل تعطیلی گسترده بنگاه‌های اقتصادی در فروردین بوده است که با ادامه روند بازگشایی فعالیت‌ها در خردادماه، عدد شامخ کل تقریباً به شرایط قبل از شیوع ویروس کرونا نزدیک شده است.

اکثر بنگاه‌های اقتصادی که در طرح شامخ شرکت کرده‌اند موجودی مواد اولیه (40.99)، میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی (44.76)، میزان سفارش‌های جدید مشتریان (49.28) در خردادماه را کمتر از مقدار آن در اردیبهشت ماه ارزیابی کرده‌اند.

شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (91.94)، بار دیگر رکورد خود را شکسته و همراه با افزایش در سومین ماه پیاپی، بیشترین مقدار از ابتدای شروع این طرح (مهر 98) را به ثبت رسانده است. دلیل اصلی این موضوع هم نوسانات شدید قیمت‌ها و افزایش نرخ ارز بوده که منجر به افزایش قیمت محصولات تولید شده در ماه‌های آتی خواهد شد. این در حالی است که شاخص قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده در خردادماه 71.39 است که بیشترین مقدار طی 9 ماه گذشته است. مرکز آمار ایران نیز نرخ تورم ماهانه کالاها و خدمات مصرفی خرداد نسبت به اردیبهشت را 2 درصد و نرخ تورم 12 ماهه منتهی به خرداد را 27.8 درصد اعلام کرده است.

شاخص کل میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی 44.76 است که طی سه ماه گذشته کمترین مقدار را دارد و بیشتر کاهش آن به دلیل ادامه تعطیلی بنگاه‌های اقتصادی در برخی از زیر بخش‌های خدمات است. به طور کلی اشتغال بخش خدمات بیشترین کاهش را نسبت به سایر بخش‌ها داشته است این در حالی است که در بخش ساختمان به دلیل افزایش فعالیت‌های این بخش وضعیت اشتغال بهتر از ماه قبل شده است.

شاخص میزان سفارش‌های جدید مشتریان 49.28 است، به این معنی که فعالان اقتصادی شرکت‌کننده در طرح، وضعیت را تا حدودی بدتر از اردیبهشت ماه ارزیابی کرده‌اند. این کاهش در سفارش‌های مشتریان بیشتر به دلیل کاهش تقاضای مشتریان و ادامه رکود فعالیت‌ها در بخش خدمات از ابتدای شروع کووید 19 است. شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت‌های اقتصادی در ماه آینده در خردادماه 50.83 است که نسبت به ماه قبل (58.7) کمتر شده است که شاید بتوان دلیل آن را کمبود مواد اولیه، بی‌ثباتی قیمت‌ها و اوج گرفتن دوباره شیوع بیماری کرونا در بسیاری از استان‌ها دانست.

نتایج نظرسنجی از بنگاه‌های اقتصادی کشور حاکی از آن است که از نگاه فعالان اقتصادی، بیشتر از آن که پیامدهای ناشی از کووید 19 بر اقتصاد ایران تأثیرگذار باشد، مشکلات ناشی از تحریم‌ها، سیاست‌گذاری‌های مقطعی (به خصوص سیاست‌های ارزی و ثبت سفارش‌ها)، ضعف در اجرای قوانین موجود و نوسانات شدید نرخ ارز و افزایش قیمت‌ها، اثرات زیان‌بارتری را برای فعالان اقتصادی به بار آورده است.

شامخ صنعت

در خردادماه 1399 شاخص بخش صنعت نیز به 56.8 واحد رسیده است که نشان می‌دهد با کم‌تر شدن محدودیت‌های ناشی از ویروس کووید 19 در خردادماه و ادامه فعالیت‌ها در بخش صنعت، وضعیت شاخص به روند قبل از شیوع ویروس در بهمن ماه برگشته است؛ اما شرایط کنونی هم به دلیل کمبود مواد اولیه، نوسان قیمت‌ها و تقاضای ضعیف از سوی مشتریان، مستعد بازگشت به شرایط رکود است. کاهش سفارش‌های جدید مشتریان به دنبال شیوع ویروس کرونا و نا اطمینانی به دلیل نوسانات بالای قیمت‌ها، امکان پیش‌بینی و قیمت‌گذاری کالاها را برای تولیدکنندگان و در نتیجه برنامه‌ریزی‌های آتی جهت ادامه فعالیت را به شدت دشوار کرده است.

شاخص تولید در بخش صنعت با عدد 58.69 واحد نشان دهنده آن است که بیشتر بنگاه‌های اقتصادی در بخش صنعت وضعیت تولید در خردادماه را بهتر از اردیبهشت ماه ارزیابی کرده‌اند اما نرخ افزایش شاخص نسبت به اردیبهشت ماه کمتر است.

شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده در خردادماه (42.96) همچنان روند کاهشی خود را دارد و نرخ کاهش آن نسبت به اردیبهشت ماه بیشتر شده است. از یک سو تأثیر تحریم‌ها و سیاست‌های اتخاذشده در تخصیص ارز و از سوی دیگر اجرای نادرست قوانین موجود به خصوص تأخیر در ثبت سفارش‌ها، اکثر بنگاه‌های اقتصادی را در تأمین مواد اولیه موردنیاز خود با مشکل روبرو نموده است.

شاخص قیمت خرید مواد اولیه در خردادماه 92.91 است که بیشترین مقدار را از ابتدای شروع طرح (مهر 97) تاکنون به ثبت رسانده است. این افزایش بی‌رویه ناشی از نوسانات شدید نرخ ارز و به دنبال آن افزایش قیمت هاست و آرتانجایی که اکثر صنایع در کشور مواد اولیه خود را از خارج وارد می‌کنند برای تأمین ارز موردنیاز به شدت با مشکل روبرو شده‌اند. بر همین اساس تغییرات شدید قیمت‌ها، برنامه‌ریزی تولیدکنندگان برای ادامه فعالیت‌های خود در ماه‌های آتی و همچنین تعیین قیمت فروش محصولات را به شدت مختل کرده است.

شاخص قیمت فروش محصولات تولید شده نیز 72.43 است که این شاخص نیز طی یک سال گذشته بیشترین مقدار را نشان می‌دهد. با افزایش شدید قیمت مواد اولیه، عرضه بسیاری از تولیدات با قیمت‌های قبلی صرفه اقتصادی نداشته و به دلیل نوسان شدید قیمتی، فعالان اقتصادی برای تعیین قیمت محصولات با نا اطمینانی بالایی مواجه هستند.

برخی از مشکلات اصلی و راهکارهای پیشنهادی از دید فعالان اقتصادی در خردادماه

افزایش شدید در قیمت ماشین‌آلات جدید و بی‌ثباتی نرخ ارز، فعالان این بخش را در تأمین لوازم یکدی موردنیاز با مشکل روبرو کرده و در ماه‌های آینده افزایش قیمت محصولات را به دنبال خواهد داشت. (صنایع کانی غیرفلزی)

کمبود مواد اولیه و تخصیص مواد اولیه‌ای هم که از بورس کالا تأمین می‌شوند، به دلیل عدم هماهنگی و مدیریت توسط سه سازمان بورس کالا، وزارت صنعت، معدن و تجارت و شرکت پتروشیمی، به خوبی انجام نمی‌گیرد. بر اساس تجربه 40 ساله کشور پیشنهاد می‌شود تأمین ارز موردنیاز مواد اولیه در کشور بدون دخالت دولت و به عهده تولیدکنندگان گذاشته شود چراکه اکثر بنگاه‌های

اقتصادی تا حدودی با روش های تأمین ارز موردنیاز خود آشنایی دارند. (صنایع لاستیک و پلاستیک)

تحریم ها و سیاست های مقطعی ارزی بانک مرکزی از یک سو و خود تحریمی های دیگر موجود در کشور از سوی دیگر، باعث بروز مشکلات گسترده در تخصیص ارز شده است. بی ثباتی قیمت دلار نیز امکان هرگونه پیش بینی را از تولیدکنندگان گرفته است. (صنایع نساجی)

در تأمین و تهیه تجهیزات اولیه و موردنیاز به شدت با مشکل روبرو هستند. دولت با کاهش نقش تصدی گری خود، فرصت حل مشکلات را به فعالان اقتصادی بدهد تا بر اساس روابط حاکم بر بازار مشکلات حل شود. (اطلاعات و ارتباطات)

بالا رفتن قیمت ارز در تأمین لوازم یدکی موردنیاز که وارداتی هستند باعث ایجاد مشکلات بسیاری در وضعیت کسب و کار شده است (استخراج معدن)

افزایش شدید قیمت نهاده ها مانند سویا و جو، شوک گرما و کارشکنی و تقلب در فروش داروهای دامی باعث بروز مشکلاتی در روند تولید شده است. (کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری)
به طور کلی طی ماه گذشته از نظر اکثر فعالان اقتصادی نوسانات شدید نرخ ارز بی ثباتی قیمت ها و عدم اجرای درست سیاست و قوانین ارزی باعث شده تا مشکلات زیادی برای فعالان اقتصادی به وجود آید. از سوی دیگر طولانی شدن فرآیند ثبت سفارش ها در شرایطی که نوسانات شدید ارزی وجود دارد، بنگاه های اقتصادی را در برنامه ریزی برای فعالیت های آینده با مشکل روبرو کرده است و باعث تأخیر در روند تحویل سفارش ها به مشتریان خواهد شد. از نظر بسیاری از فعالان اقتصادی، علاوه بر مشکلات مطرح شده، در گمرک نیز کارها با روال عادی انجام نمی شود و کالاها با تأخیرهای زیاد ترخیص می شوند.

گزارش و جداول مربوط به شاخص مدیران خرید (شامخ) در خرداد 1399 را [اینجا](#) دریافت کنید.